

Oppdrag til statsforvalterne

DSB mottok 23.05.23 et oppdrag fra JD, AID og KDD, som også omfatter statsforvalterne.

I oppdragsbrevet står det blant annet at ankomstsituasjonen for fordrevne fra Ukraina er svært usikker. Det er også knyttet usikkerhet til hvor mange asylsøkere som kan ankomme fra andre land enn Ukraina. Det kan ikke utelukkes at det i perioder vil komme vesentlig flere enn det ordinære systemet og beredskapen kan håndtere. Det er derfor relevant å vurdere tiltak for en slik ekstraordinær situasjon for å ivareta statens plikt til å innkvartere flyktninger og asylsøkere.

På bakgrunn av oppdraget, ber DSB statsforvalterne om å:

1. Gjennomføre en kartlegging av, og utarbeide oversikt over, mulige områder og lokaler for midlertidig innkvartering av personer som raskt skal kunne tas i bruk i en akutt situasjon.

DSB ber statsforvalterne om å legge følgende forutsetninger til grunn for kartleggingen:

- Innkvarteringsstedene har som formål å ivareta personers liv og grunnleggende helse ("tak over hodet") i påvente av plass på akuttmottak og ordinære mottak.
- Med innkvarteringssteder menes lokaler og områder som enten allerede er egnet for innkvartering, eller som raskt kan gjøres egnet for innkvartering. Dette kan for eksempel være boligbrakker, lagerbygninger, pensjonater og feriehem, idrettshaller, studentboliger, konferansesentre, parkeringsplasser eller andre områder som kan være egnet til teltleirer.
- Hvert fylke skal kunne innkvartere minimum 1.500 personer i minst to måneder (ny fylkesinndeling fra 2024 legges til grunn).
- Lokalene bør ha kapasitet til minimum 50 sengeplasser.
- Senger, varme, kjøkken og bad/toalett må ikke være på plass, men må raskt kunne anskaffes.
- UDI har en pågående prosess med å kartlegge hoteller. Hoteller skal derfor ikke være en del av denne kartleggingen.
- Den midlertidige innkvarteringen kan ha lavere standard enn et akuttmottak, men kriteriene skal *vurderes* med tanke på lokalenes egnethet. Merk at det er vurderingskriterier og ikke absolutte krav.
 - Samsvar med forskrift om brannforebygging.
 - Andre sikkerhetshensyn vurdert i samråd med politiet og andre aktører.
 - Tilgang til nødvendige helse- og velferdstjenester.
 - Mulighet for skjerming av kvinner og barn.
 - Mulighet for å legge til rette for privatliv.
 - Lokalenes kapasitet (ut over 50 sengeplasser, stordriftsfordeler).
 - Tilgang på mat (servering på stedet, tilkjøring av mat eller eget kjøkken).
 - Sanitære forhold (tilgang til dusj og toalett).
 - Lokalenes tilgjengelighet (kollektivtransport, nærhet til butikker osv.).
 - Tilgang til internett og TV.
 - Konsekvenser for ordinære brukere av lokalene.
 - Egnethet for lengre opphold (mer enn to måneder)

Etter en brutto kartlegging av mulige lokaler (m.a ved hjelp av kommunenes lokalkunnskap), skal alternativene vurderes ut fra kriteriene over (fra 0-3, hvor 0 betyr at lokalene ikke tilfredsstillt kriteriet i det hele tatt, 1 betyr i liten grad, 2 i moderat grad og 3 i stor grad). Til slutt rangeres lokalene ut fra egnethet.

DSB vil i samråd med andre sentrale myndigheter kvalitetssikre oversiktene og informere statsforvalterne om hvilke innkvarteringssteder som det skal planlegges for å kunne ta i bruk.

2. Gjennomføre en kartlegging av og utarbeide oversikt over boligmasse som kan benyttes til midlertidig bosetting av fordrevne i en ekstraordinær situasjon,

herunder statlige og kommunale eiendommer som raskt kan gjøres tilgjengelige samt private eiendommer som kan være aktuelle for innleie.

DSB ber statsforvalterne om å legge følgende forutsetninger til grunn for kartleggingen:

- Kartleggingen av boligmasse i dette oppdraget kommer i tillegg til det ordinære bosettingsarbeidet kommunene allerede gjør i situasjonen vi står i nå. Boligmassen som kartlegges i dette oppdraget må derfor ikke inkludere boligmasse kommunene har avsatt til ordinær bosetting.
- Hvert fylke skal kunne bosette minimum 1.500 personer (ny fylkesinndeling fra 2024 legges til grunn).
- Boligmassen kan lavere standard enn ordinære boliger som benyttes til bosetting, og kan være for eksempel brakkeløsninger, privatboliger, fritidsboliger, vandrerhjem mv.
- Boligmassen bør egne seg til opphold i minst ett år.
- Boligmassen kan ha en lavere standard enn boliger som normalt brukes til bosetting, herunder avvik fra gjeldende krav og regelverk. Kriteriene under skal imidlertid vurderes med tanke på boligmassens egnethet:
 - I hvilken grad boligen har tilfredsstillende sengeløsninger, varmekilder og muligheter for matlaging.
 - Hvorvidt boligen har tilfredsstillende toalett og dusjforhold.
 - Samsvar med forskrift om brannforebygging.
 - Mulighet for tilrettelegging for spesielle behov (eks. rullestolbrukere).
 - Hvorvidt boligen er egnet for familier eller bofellesskap.
 - Hvorvidt boligen er egnet for husdyr.
- Boligmassen som kartlegges nå vil ikke nødvendigvis være tilgjengelig i det en ekstraordinær situasjon oppstår. Statsforvalterne og kommunene bes derfor også å vurdere rutiner for vedlikehold av oversikten over boligmassen.

Videre arbeid

En mulig situasjon som kan utløse et slikt behov, samt kapasitet for og varighet av midlertidig innkvartering, framgår av det vedlagte "verstefallsscenarioet". Behovet kan også utløses av andre scenarioer. DSB vil sørge for koordinering og samarbeid med etater på nasjonalt nivå, bistå med veiledning og tilrettelegge for arbeidsmøter. Basert på kartleggingene vil DSB sammen med andre relevante myndigheter gjøre en vurdering av de mest egnede områdene og lokalene og den mest egnede boligmassen.

Statsforvalterne og kommunene vil etter at kartleggingen er ferdigstilt, få i oppdrag å utarbeide en plan for hvordan områdene, lokalene og boligmassen kan tas i bruk i et verstefallsscenario. Det forventes ikke at det skal planlegges detaljert for hvordan innkvarteringsstedene og boligene skal driftes, men hvilke prosesser og aktører som må involveres i etablering og drift av et innkvarteringssteder eller boliger.

Prosess og frister for statsforvalterne

- Frist for sammenstilt rangert oversikt over områder og lokaler for innkvartering og boligmasse til DSB: 15.9.2023
- DSB og relevante sentrale myndigheter kvalitetssikrer oversikten fra statsforvalterne innen 30.9.2023. Endelig oversikt over hvilke innkvarteringssteder statsforvalterne og kommunene skal planlegge med sendes tilbake til statsforvalterne innen 02.10.2023.

- Planer for å ta i bruk områder og lokaler og boligmasse ferdigstilles innen 01.11.2023. DSB vil komme med ytterligere informasjon, herunder ansvarfordeling mellom kommuner, statsforvaltere og sentrale etater, ila august.